

Bijlage B Waarnemingsschema voor inhoudsanalyse

Indicator	Verklaring	Hoe in te vullen?
Naam dagblad	NRC Handelsblad, De Telegraaf	NRC of Telegraaf
Type bericht	Nieuwsbericht, reportage, interview, achtergrond, ...	type bericht invullen
Datum bericht	dag-maand-jaar	130506
Welke rubriek	Voorpagina, Binnenland, Buitenland, Opinie, ...	rubriek invullen
Aantal woorden	Hoeveel woorden bevat het bericht?	aantal woorden invullen
Bron	Wie is er aan het woord?	naam bron invullen
Type bron	Deskundige, politicus, 'man uit de straat'	type bron invullen
Kennis van de bron	Ervaring, verklaring, ooggetuige, beroepsmatig, ...	kennis bron invullen
Aantal bronnen	Hoeveel verschillende bronnen?	aantal invullen
Welk thema	<u>zie lijst *</u>	thema invullen (zie lijst hieronder)
Toon van het bericht	positief, negatief, neutraal t.o.v. moslim	positief, negatief, neutraal

Thema's *

the Other

superioriteitsgevoel naar the Other
the Other als bedreigend
the Other als iets waar controle op uitgeoefend moet worden

Orientalisme

Oriënt vs. Occident
Oriënt als inferieur deel van de wereld
Oriënt heeft groot (destructief) machtpotentieel
Oriënt is vijandig
er heerst angst voor de Oriënt

Problemen door etnische minderheden

negatieve beoordeling
zorgen voor problemen in de samenleving (overlast, misdaad, geweld)
etnische minderheden als ondergeschikten (artiest, misdadiger, probleemgeval)
dom
primitief
grappig
Nadruk op anderszijn (cultuurverschil, taalverschil, geloofsverschil)
werkloosheid
armoede
schoolluitval

Machtsverhoudingen

etnocentrisme
Wij (individu) versus Zij (collectief)
moderne mens vs. traditionele mens
perspectief bij dominante, westerse cultuur

Islam (geloof)

zondebok voor wat er fout gaat in de wereld
monolithisch
barbaars
middeleeuwse theocratie
onsmakelijk exotisme
potentieel gevaar voor Ned. samenleving
fanatisme
fundamentalisme als iets slechts
terreur
achterlijke cultuur

Moslims als etnische groep

één moslimcultuur
religieuze symbolen (hoofddoek, djelleba)
positie van de vrouw
geitenneukers
pooiers van de profeet

Overig

Toelichting gehanteerde indicatoren:

Type bericht

Het type krantenbericht wordt vastgesteld aan de hand van een lijst van mogelijke type berichten afkomstig van Oosterbaan (2004-2005)¹. De volgende type berichten kwamen voor in de onderzoeksdata:

Nieuwsbericht: Feitelijk, vrij kort bericht waarin een nieuwe gebeurtenis wordt gemeld.

Reportage: Meestal iets langer stuk, waarin een verslaggever vertelt wat hij ziet en hoort, en af en toe ook een vraag stelt.

Interview: Stuk van gemiddelde tot lange lengte, waarin een of twee personen (dubbelinterview) worden ondervraagd door een journalist. Bij meer dan twee geïnterviewde personen wordt het een reportage.

Achtergrond: Alle stukken waarin op de achtergrond of de geschiedenis van een gebeurtenis of reeks gebeurtenissen wordt ingegaan, of waarin de achtergrond of werking van een bepaald procédé wordt belicht en uitgelegd.

Rechtbankverslag: Meestal een rubriek die met enige regelmaat verschijnt, waarin van één rechtszitting verslag wordt gedaan.

Fotobijschrift: Kort stukje tekst direct onder een foto.

Hoofdartikel: Stuk waarin de mening van de krant staat.

Opiniestuk: Stuk op de opinie- of forumpagina waarin een mening wordt geuit en beargumenteerd.

Column: Geöpinieerd stuk, dat met enige regelmaat verschijnt en waarin een persoonlijke mening over een willekeurig onderwerp wordt gegeven. Vaak voorzien van portret van de schrijver.

Ingezonden brief: brief van een lezer over een item dat eerder in de krant heeft gestaan.

Recensie: Verslag van (de ervaring met) een bepaald product of bepaalde uiting.

Krantenrecensie: Stuk waarin de krant van de afgelopen week of weken wordt besproken door een ombudsman of buitenstaander.

TV recensie: Bespreking van (een deel van) het televisieaanbod van de afgelopen avond of het afgelopen weekend.

Radio en TV vooraf: Bespreking, signalering of selectie van programma's die de moeite waard of opmerkelijk zijn, maar nog niet zijn uitgezonden.

Portret: Stuk waarin een beschrijving van een persoon wordt gegeven.

Necrologie: Portret en levensbeschrijving van een zojuist overleden persoon.

Uitgaansagenda: lijst met data en bijbehorende evenementen.

Correctie: Rubriek waarin fouten worden rechtgezet.

¹ Oosterbaan Martinius, W. (2004-2005). College *Ontwikkeling van Journalistieke Vormen*, master Media en Journalistiek, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam